

Information om praktisk tjänstgöring för sjukhusfysiker med utbildning utanför EU och EES

Vägen till legitimation

Praktisk tjänstgöring är en del av Socialstyrelsens väg till legitimation för sjukhusfysiker utbildade utanför EU/EES. Vägen till legitimation innehåller följande steg

- granskning av utbildningen
- kunskapsprov
- praktisk tjänstgöring
- kurs i svenska författningar
- svenska språket.

Det finns mer information om de olika stegen på Socialstyrelsens webbplats, <http://legitimation.socialstyrelsen.se>.

Vad som krävs för legitimation

En sjukhusfysiker utbildad utanför EU/EES ska uppvisa den kunskap, kompetens och lämplighet som krävs för legitimation i Sverige, det vill säga sjukhusfysikerexamen.

Bedömning genom kunskapsprov och praktisk tjänstgöring

Kunskapsprovet är på svenska och innehåller både ett teoretiskt och ett praktiskt delprov. Genom godkänt kunskapsprov har sjukhusfysikern utbildad utanför EU/EES visat sig ha den kunskap och

delvis även den kompetens (förmågan att omsätta teoretisk kunskap i praktiken) som krävs för svensk legitimation.

Syftet med den praktiska tjänstgöringen är att göra en bedömning av lämpligheten för yrket och en fördjupad bedömning av kompetensen i en klinisk omgivning.

Kunskapsprovet måste vara godkänt

Efter att ha klarat kunskapsprovet får sjukhusfysikern med utbildning utanför EU/EES ett beslut från Socialstyrelsen om att göra praktisk tjänstgöring. Tjänstgöringen får inte påbörjas innan det beslutet fattats.

Socialstyrelsen anser att godkänt resultat på kunskapsprovet visar att tjänstgöraren har språkliga förutsättningar att arbeta patientsäkert. Därför kräver Socialstyrelsen inte att tjänstgöraren har godkänt betyg i svenska språket för att kunna påbörja tjänstgöringen. Godkänt resultat på kursen i svenska författningar krävs inte heller. Verksamheten får dock själv ta ställning till om den vill att tjänstgöraren ska ha avklarat dessa steg innan hen tas emot för tjänstgöring.

Handledaren bör ha utbildning och erfarenhet

Tjänstgöringen ska ske under handledning av någon som har svensk legitimation som sjukhusfysiker. Socialstyrelsen rekommenderar att handledaren har handledarutbildning eller erfarenhet av handledning. Handledarens utbildning eller erfarenhet bör vara sådan som krävs för handledning av studenter som gör verksamhetsförlagd utbildning inom verksamheten. Det är verksamheten som avgör om handledaren är lämplig för att handleda och bedöma tjänstgöraren.

Praktisk tjänstgöring under tre månader inom en verksamhet

Den praktiska tjänstgöringen ska göras under tre månader i en följd inom en verksamhet. Om tjänstgöringen genomförs på deltid (måste vara minst på halvtid) så måste den sammanlagda tjänstgöringstiden motsvara tre månaders heltidstjänstgöring. Tjänstgöringen ska genomföras i den verksamhet som verksamhetschefen ansvarar för och där handledaren tjänstgör.

Tjänstgöringstiden kan inte förkortas. Den får heller inte förlängas utan att Socialstyrelsen godkännt en förlängning. Om det uppstår avbrott i tjänstgöringen på grund av exempelvis sjukdom kan Socialstyrelsen kontaktas för vägledning i det enskilda fallet.

Socialstyrelsen ansvarar inte för ekonomisk ersättning till tjänstgöraren eller eventuella försäkringar som behövs under den praktiska tjänstgöringen.

Var den praktiska tjänstgöringen kan genomföras

Tjänstgöringen ska genomföras i en verksamhet där tjänstgörarens kompetens och lämplighet kan bedömas enligt kraven för svensk legitimation. För att en bedömning ska kunna göras krävs bland annat att tjänstgöring inom verksamheten innebär samarbete med andra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården. Det är verksamheten som själv tar ställning till om den är lämplig för praktisk tjänstgöring med utgångspunkt i den bedömning

av tjänstgöraren som ska göras genom att fylla i intyget om praktisk tjänstgöring.

Arbeta med viktiga författningar

Socialstyrelsens kurs i svenska författningar ger främst generella kunskaper om lagstiftningen inom hälso- och sjukvården. Under den praktiska tjänstgöringen ska tjänstgöraren ges möjlighet att lära sig yrkesspecifika författningar och praktiskt använda dessa i arbetet. I bilagan ”Författningar som är viktiga i sjukhusfysikerns yrkesutövning” finns ett urval av de viktigaste författningarna. Bilagan kan användas som ett stöd för handledaren gällande vilka författningar tjänstgöraren bör få möjlighet att praktiskt använda i arbetet.

Intyget blir en del av Socialstyrelsens beslutsunderlag

För att Socialstyrelsen ska få ett bra beslutsunderlag så ska verksamhetschefen och handledaren fylla i ett intyg om den praktiska tjänstgöringen. Intyget är utformat utifrån kraven på kompetens och lämplighet för sjukhusfysikerexamen, med utgångspunkt i högskoleförordningen (1993:100).

I intyget finns ett bedömningsunderlag med specificerade arbetsuppgifter där tjänstgörarens kompetens ska bedömas. Det finns även öppna frågor, med stödtext hämtad från bland annat examenskraven, där svaren kan formuleras fritt.

Som stöd för att göra bedömningar och fylla i intyget kan verksamheten använda sig av tidigare beprövade bedömningsmetoder. Socialstyrelsen behöver dock inte ta del av detta underlag.

I bedömningen ska synpunkter på tjänstgörarens lämplighet och kompetens inhämtas från annan hälso- och sjukvårdspersonal inom verksamheten.

Socialstyrelsen vill betona att praktisk tjänstgöring främst handlar om att göra en bedömning och inte om att utbilda. Det ska dock finnas i åtanke att tjänstgöraren behöver lite tid för att vänja sig vid arbetsplatsen, IT-systemen och liknande. Socialstyrelsens kurs i svenska författningar ger generella kunskaper om lagstiftningen inom hälso- och sjukvården och under tjänstgöringen ska tjänstgöraren få möjlighet att fördjupa kunskaper-

na och få stöd i tillämpningen av yrkesspecifika författningar.

Intyget ska skrivas under av verksamhetschefen, handledaren och tjänstgöraren. Handledaren ska även skriva under varje sida av intyget.

Intyget ska i original skickas in till Socialstyrelsen efter avslutad tjänstgöring. Genomgången praktisk tjänstgöring innebär inte att legitimation automatiskt kommer att meddelas.

Avbryt tjänstgöringen om det finns brister

Den praktiska tjänstgöringen ska i vissa fall avbrytas och Socialstyrelsen informeras om detta. Tjänstgöringen ska avbrytas om tjänstgöraren uppvisar så stora brister i kompetens eller lämplighet att det kan befaras utgöra en risk för patientsäkerheten. Tjänstgöringen ska också avbrytas om tjänstgöraren har sådana brister i det svenska språket

att det försvårar en bedömning av kompetensen. Socialstyrelsen utreder då om det finns förutsättningar för fortsatt tjänstgöring.

Arbetsuppgifter som tjänstgöraren får utföra

Tjänstgöraren kan behörighetsmässigt jämföras med någon som genomför verksamhetsförlagd utbildning. De flesta arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvården är inte reglerade på så sätt att det finns krav på vem som får utföra dem. Hälso- och sjukvårdens regelverk ställer främst krav på hur arbetsuppgifter ska utföras, inte vem som får utföra dem. Många medicinska arbetsuppgifter kan därför utföras av hälso- och sjukvårdspersonal utan legitimation. Det finns mer information på Socialstyrelsens webbplats om vem som får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården, <https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se>.

Skicka intyget till
Socialstyrelsen
Behörighet
106 30 STOCKHOLM

Uppgifter om den praktiska tjänstgöringen

Namn på den som gjort praktisk tjänstgöring	Verksamhet och klinik/avdelning
Personnummer	Tjänstgöringsperiod (ååmmdd - ååmmdd)

Uppgifter om de ansvariga för bedömningen

Datum	Datum
Verksamhetschefens underskrift	Handledarens underskrift
Namnförtydligande och personnummer	Namnförtydligande och personnummer
Verksamhetschefens e-postadress	Handledarens e-postadress
Verksamhetschefens telefonnummer	Handledarens telefonnummer

Underskrift av den som gjort praktisk tjänstgöring

Jag har tagit del av bedömningen (tjänstgörarens underskrift)

Bedömning av den praktiska tjänstgöringen

Ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen ska först kryssa i om tjänstgöraren behärskar de specificerade arbetsuppgifterna. Sedan ska ni med fri formulering, utifrån stödtext från bland annat examenskraven, beskriva

- omdömesförmågan
- förhållningssättet mot patienter och personal
- den allmänna lämpligheten som sjukhusfysiker
- eventuella brister i ett patientsäkert arbete.

Den som har gjort praktisk tjänstgöring

1. kan tillämpa kunskap om fysikaliska, biologiska och tekniska aspekter av strålbehandling i vårdarbetet

ja nej

ev. kommentar:

2. kan tillämpa kunskap om fysikaliska, biologiska och tekniska aspekter av bild- och funktionsdiagnostik i vårdarbetet

ja nej

ev. kommentar:

3. visar kunskap i planering, ledning och samordning inom yrkesområdet

ja nej

ev. kommentar:

4. visar fördjupad förmåga att självständigt tillämpa matematiska och naturvetenskapliga metoder i verksamhet med strålning inom hälso- och sjukvården

ja nej

ev. kommentar:

5. visar förmåga att ansvara för och utföra nödvändigt kvalitetssäkringsarbete av både utrustning och arbetsmetoder inom verksamheter med strålning

ja nej

ev. kommentar:

6. visar förmåga att utveckla, använda, utvärdera och optimera nya metoder inom yrkesområdet

ja nej

ev. kommentar:

7. visar förmåga att initiera, planera, leda, samordna och utvärdera strålskyddsförebyggande arbete inom hälso- och sjukvård för såväl personal som patienter

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

8. visar förmåga att informera och utbilda personal i strålskyddsarbete

ja nej

ev. kommentar:

9. har tillämpat viktiga författningar för sjukhusfysikerns yrkesutövning och visat förmåga att söka efter vägledning i relevanta författningar.

ja nej

ev. kommentar:

Handledarens underskrift

Nedan ska ni som bedömer den praktiska tjänstgöringen i fritext beskriva tjänstgörarens omdömesförmåga, förhållningsätt och allmänna lämplighet samt eventuella brister i ett patientsäkert arbete. Under respektive rubrik finns stödtext hämtad från examensmålen i högskoleförordningen (1993:100).

Omdömesförmåga

En sjukhusfysiker ska visa självkännet och empatisk förmåga. En sjukhusfysiker ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens. En sjukhusfysiker ska även visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen. Sjukhusfysikern ska visa förmåga att integrera kunskap från relevanta områden samt att självständigt och kritiskt analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer.

Förhållningsätt mot patienter

En sjukhusfysiker ska visa förmåga till ett professionellt förhållningsätt gentemot patienter och deras närstående.

Handledarens underskrift

Förhållningsätt mot personal

En sjukhusfysiker ska visa förmåga till lagarbete och samverka med andra yrkesgrupper. En sjukhusfysiker ska visa förmåga att informera och utbilda personal i strålskyddsarbete. Synpunkter ska inhämtas från annan hälso- och sjukvårdspersonal i verksamheten. Vilka åsikter har andra som arbetat med tjänstgöraren om exempelvis omdömesförmågan samt förhållningsättet mot patienter och personal?

Allmän lämplighet som sjukhusfysiker

En sjukhusfysiker ska visa förmåga att med helhetssyn på människan göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.

Eventuella brister i ett patientsäkert arbete

En sjukhusfysiker ska arbeta med patientsäkerhet i fokus och visa säkerhetsmedvetande genom att till exempel följa riktlinjer och författningar. Om det framkommit exempelvis egenskaper, attityder eller metoder som inneburit en fara för patientsäkerheten ska de beskrivas här.

Handledarens underskrift
